Cana asobnaha numaru 20 hr. Pierasyłka apłačana ryčałtam.

Nr. 11 (510). Wilnia, Niadziela 12 Sakawika 1933 h. Hod IX (XVII).

Biełaruskaja KRYNICA

PALITYČNAJA, HRAMADZKAJA i LITERATURNAJA HAZETA

Adres Redakcyi i Administracyi: WILNIA, LUDWISARSKAJA 1-19. (Wilno, Ludwisarska 1-19) Redakcyja adčyniena ad 9 hadz. ran. da 4 hadz. wieč

Ceny abwiestak pawodle umowy.

„Biel. KRYNICA" kaštuje na hod—4 zał., na paŭhoda — 2 zał., na 3 miesiacy—1 zał. Zahranicu ŭdwaja daražej. HAZETA WYCHODZIĆ RAZ U TYDZIEŃ.

BIEŁARUSY!

Prybližajecca dzień 25 sakawika — 15-tyja ŭhodki Abwieščańnia Niezaležnaści Biełarusi. Biełaruskaje hramadzianstwa ad 1918 hodu hety dzień z hodu od światkuje z wialikaj uračystaściaj.

Za prykładam minułych hadoŭ i sioleta 25 sakawika — dzień Abwieščańnia Niezaležnaści Biełarusi Biełarusy pawinny naležna adświatkawać.

Poruč z jubilejam 15-tych uhodkaŭ Abwieščańnia Niezaležnaści Biełarusi (25.III 1918—25.III 1933), prypadaje sioleta i jubilej 70-ych uhodkaŭ Biełaruskaje Presy (1863—1933), apačatkawanaj wychadam u świet u 1863 h. pieršaj biełaruskaj peryjadyčnaj časopisi „Mužyckaja Praŭda".

Biełaruski Nacyjanalny Kamitet u Wilni na swaim Ahulnym Schodzie 5 III. s. h. pastanawiŭ henyja dwa tak ważnyja ŭ Biełaruskim Narodnym Adradžeńni jubilei adświatkawać **25 sakawika**.

U hety dzień kožny Biełarus(ka) u dumkach swaich pawinien zatrymacca nad tym, što značyć dla čaławieka, dla narodu jahonaja kulturnaja, haspadarčaja i palityčnaja niezaležnaść, u katoraj čałaviectwa ŭsich časoŭ bačyła i bačyć swoj najwyšejšy na ziamli ideał. Historyja baraćby za hetyja ideały, dzie miž inšymi zapisana załatymi literami i baraćba słaŭnaha Kastusia Kalinoŭskaha—redaktara „Mužyckaje Praŭdy",— świedčyć ab tym, jak išli i iduć za niezaležnaść na aŭtar najcańniejšyja achwiary datul, pakul heta niezaležnaść nia budzie zdabyta.

Akt 25 sakawika 1918 hodu dla Biełaruskaha narodu maje wialikaje značeńnie,— heta puciawodnaja zorka ŭ Biełaruskim Narodnym Adradžeńni, jakaja pawinna świacić zaŭsiody, pry ŭsialakich abstawinach našaha narodnaha žyćcia, padtrymliwajučy i pahłyblajučy wieru, što praŭda pieramoža.

Heta majučy naŭwiecie, Biełaruski Nacyjanalny Kamitet, jak Biełaruskaja Narodnaja Reprezentacyja, zaklikaje ŭsich Biełarusaŭ a tymbolš usie biełaruskija arhanizacyi, ich addziely i hurtki ŭ dzień 25 sakawika s. h. supolna naležna ŭspomnić značeńnie Aktu 25.III 1918 h., a tak-ža rol biełaruskaj presy ŭ Biełaruskim Narodnym Adradžeńni.

Biełaruski Nacyjanalny Kamitet.

Kryzys i naša wioska.

Ciapier my ŭsludy čujem słowa kryzys. Słowa heta aznačaje zwarot jakoj sprawy na dobraje, ci na błahoje. Siańnia, wiedama, kryzys aznačaje zwarot na błahoje, pradusim u žyćci ekanamičnym. Kryzys hety siańnia panuje badaj na ŭsim świecie i staŭsia stałaj chwarobaj ekanamičnaha žyćcia dziaržaŭ i narodaŭ. Kryzys hety, jak wiedajem, achapiŭ tak ža i naš biełaruski sialanski narod. Nastupiła abiadnieńnie hetaj wioski i pajawilisia u joj biezrabotnyja.

Siańniašni kryzys, jak źjawišča mižnarodnaje, maje swaje pryčyny. Pieršaj z ich źjaŭlajecca niazwyčajny ŭ apošnich dziesiatkach hadoŭ razwoj techniki, mašyny. Tam, dzie daŭniej pracawała tysiača ludziej, siańnia, dziakujučy ŭdaskanalenaj mašynie, tuju samuju rabotu moža zrabić čaławiek dziesiać. U wyniku hetaha — mnoha ludziej biezrabotnych nia tolki ŭ mieście, ale i na siale. Wioska nia maje kudy padzieć małaziamielnych i biezziamielnych sialan.

Suświetnaja wajna jošć tak-ža pryčynaj kryzysu, a pradusim u Eŭropie i Amerycy. Wialiki promysieł dziaržaŭ hetych krain świetu prad wajnoj mieŭ peŭny zbyt, pradusim u Kitai i Rasiei. Pašla wajny z hetym stałasia inakš. Kitaj pačaŭ budawać swaje fabryki i rabić swaje tawary, a da taho ciapier tam doŭhija hody adbywajucca wojny i rewalucyi. Rasieja, pašla wajny, pradusim dziakujučy razbureńniu haspadarki rewalucyjaj i dziakujučy zawodžańniu tam kamunizmu tak-ža pierastała być rynkam zbytu, prynamsi takim. jak była prad wajnoj. Abličajuć, što pašla wajny ubyło Eŭropie i Amerycy kuplajučych bolš pałowy miljarda!

Tak ža pryčynaj kryzysu źjaŭlajecca abiadnieńnie wioski. Sielanin pradukty swaje moža pradawać u mieście, abo zahranicaj. U mieście, jak wiedajem, niama kamu ich kuplać. Tam celyja masy poŭhałodnych, całkom biednych, biezrabotnych. A tyja, što zarablajuć, časta zarablajuć duža mała, a da taho takich niamnoha. Abiadnieńnie-ž zahranica imknięcca da samawystarčalnaści i praduktaŭ našych sialan nie patrabuje. A tymčasam sielanin naš musič zbyć swoj pradukt, bo maje na karku padatki i roznyja, źwiazanyja z haspadarkaj, nieabchodnyja wydatki. Dyk pradaje ich za biaccen, a sam haleje što-raz bolš, a praz heta halejuć i inšyja. U wyniku ŭsiaho hetaha sielanin naš bolš zaciskaje dziahu, nia kuplaje fabryčnych wyrabaŭ i žywie, jak nabiažyć. Takim čynam sielanin, najhałaŭniejšy spažywiec fabryčnych wyrabaŭ, pierastaŭ być spažyŭcom i ahulny kryzys jašče bolš pawialičyŭsia, asabliwa pawialičyłasia biezrabocćie.

Tut adnak, lohična dumajučy, možna zakinuć, što abiadnieńnie našaj wioski jošć nia pryčynaj kryzysu, a jaho skutkam. Woś-ža ahułam biaručy, heta praŭda, ale ŭ našych warunkach, dzie kraj źjaŭlajecca badaj wykłučna sialanskim i dzie ab sile nabyŭčaj sielanina, ab jaho dabrabycie nichto jak naležu nia rupicca, abiadnieńnie wioski ŭ swaju čarhu źjaŭlajecca wialikaj pryčynaj ahulnaha kryzysu.

Chawańnie kapitałaŭ jošć tak-ža pryčynaj kryzysu. Sprawa ŭ tym, što mnohija „našy" kapitalisty: pany i fabrykanty, bajučysia, kab ich hrošy ŭ taki ciažki čas nia zhinuli, nie ŭkładajuć ich ani ŭ haspadarku ziamielnuju, ani ŭ fabryku, a chawajuć pa roznych zahraničnych bankach, a to j prosta pa kišeniach. Kab hetyja hrošy dy byli ŭ ruchu, kryzys taki wostry nia byŭ-by.

Woś hałaŭniejšyja pryčyny siańniašniaha kryzysu, jaki miž inšym, i na našaj wioscy zrabiŭ i robić dalej strašennyja spustašeńni. Wioska naša ŭpoŭnaści biady i skarbi. Abiadnieńnie z pryčyny tannaści sialanskich praduktaŭ prymaje katastrafalnyja abjawy. Woś prykład na hetyja pradukty cenaŭ u Brasłaŭi pawodle „Kur Wilenskaha" (№ 46, art. „Nędza wsi"): pud pšanicy kaštuje 2 zł. 25 hr., pud žyta — 1,90, jačmieniu — 1,65, aŭsa — 1,50, pud bulby 30 hr., bierkawiec (10 pudoŭ) dobraha siena — 4.50, świniny žywoj wahi 1 kl. 56 hr., awiečka— 4 zł., jajak 10 štuk — 45 hr., małaka litr — 8 hr., karowa — 25 zł.

A woś ceny na toje, što sielanin patrabuje kupić nieabchodna: litr nafty — 60 hr., pud biełaj soli — 6 zł. 10 skrynak siarnikoŭ — 1 zł., kilo cukru — 1,75, machorki pačka — 50 hr.

„Kur Wil" u tym ža artykule abličaje, što sieredniaja sialanskaja siamja, dzieła najmienšaha zaspakajeńnia swaich patreb, musić zdabyć uspomienych fabryčnych praduktaŭ u miesiac bolšmienš na 13 zał.: 4 litry nafty— 2 zł. 40 hr., ½ puda soli— 3 zł., 10 skrynak siernikaŭ —1zł. i 4 klg. cukru — 7 zł.; usiaho razam — 13,40.

Ale kab hetyja hrošy zdabyć, dyk haspadar pawinien pradać abo pałowu karowy, abo 45 pudoŭ bulby, abo 7 pudoŭ žyta, abo 9 pudoŭ aŭsa, abo try awiečki, abo ŭreščie 23,5 puda žywoj wahi świniny.

Z hetaha wychodzić, što kab haspadar-sielanin miesiačna wydawaŭ henych 13 zał. na nieabchodnyja patrebnyja dla jaho: naftu, sol, sierniki i cukar, dyk za jaki hod, kali heta jašče nižej sieredniaj zamożnaści haspadar, musić-by pradać badaj uwieś swoj žywy inwentar i ŭsie rolnyja produkty.

Pry hetym nie zabywajmosia, što sielanin aprača henych wydatkaŭ na žyćcio swajo, musić jašče płacić roznyja rodu padatki, musić kawać kania, kuplać narohi, kuplać ćwiaki, harški, chamut, hužy i tak dalej i tak dalej. Adkul-ža na heta jon maje ŭziać hrošy?— adkazać nijak niemahčyma.

Heta ŭsio świedča ab niabywałaj ekanamičnaj halicie našaha siała. A da hetaj hality ekanamičnaj, da hetaha kryzysu haspadarčaha, sam praz, siabie naturalnym sposabam, dałučajecca i kryzys duchowy, moralny. Sielanin naš, apynuŭšysia ŭ niabywałym, stałym hory, zabyŭsia ab usiakich swaich kulturnych patrebach, zabyŭsia ab knižcy, hazecie, ab aświecie. Zamknuŭsia jon sam u sabie, zacisnuŭ zuby, adzićeŭ i ždže pieramieny.

Kryzys hety našaha siała, kryzys i ekanamičny i moralny tym bolš hrozny, što nichto z im nie wajuje, nichto našamu sielaninu nie dapamahaje z jaho wyjšci, abo prynamsi ablahčyć jaho. Polskaja palityka ekanamičnaja imknięcca da taho, kab zabić u našym narodzie ŭsiakuju samadzielnuju haspadarčuju inicyjatywu, jak kooperacyja, a ŭsio haspadarčaje žyćcio ŭ nas zmonopolizawać u polskich rukach i zrabić z jaho pradusim polskuju palityčnuju placoŭku. Uznoŭ ža z druhoha boku: polskija ŭ nas siejbity kultury, jak wučycielstwa i katalickaje duchawienstwa, jak najmienš pracujuć nad saprаŭdnaj kulturaj i moralnaściaj našaha narodu, a najbolš nad tym, kab narod hety ŭžyć na hnoj dla kultury polskaj. Duchawienstwa-ž prawasłaŭnaje, pa staroj prywyčcy, pracuje siarod našaha narodu na karyść kultury rasiejskaj.

Dyk dzie-ž wychad? Što rabić, kab pieraniešci hety ciažar, kab zwaliŭsia na naš narod i kab pieramohšy jaho wyjšci z tych haspadarčych i moralna-kulturnych cianiotaŭ, u jakich narod hety apynuŭsia? Adkaz tut pakulšto moža być tolki adzin: wučycca samawystarčalnaści ŭ kožnych warunkach našaha žyćcia, rabić aščadnaści jak najbolšyja, nawat ciapier, kali zdajecca niama načym aščadžać. wučycca žyć i pracawać na asnowach kooperacyi (karysnaj tut moža być časopiś „Samapomač": Wilnia, Połckaja 4—10), a razam z hetym usim pašyrać, pahłybl.ć i raźwiwać u narodzie biełaruskaje nacyjanalnaje samapačućcio, jakoje ŭzbudzić u im nowuju duchowuju enerhiju i žyćciowy samazachawaŭčy instynkt.

241098

Pastanowy

Biełaruskaha Nacyjanalnaha Kamitetu ŭ Wilni.

Ahulny Schod Biełaruskaha Nacyjanalnaha Kamitetu, dnia 5 sakawika 1933 hodu, biaručy pad uwahu, što ŭ sioletnim 1933 hodzie prypadajuć dwa jubilei:

15 tyja ŭhodki Abwieščańnia Niezaležnaści Biełaruskaj Narodnaj Respubliki, aktam z dnia 25 sakawika 1918 hodu ŭ Miensku i

70 tyja ŭhodki biełaruskaje presy, zapačatkawanaj wychadam u świet 1 aj biełaruskaj peryjadyčnaj časopisi „Mužyckaja Praŭda" ŭ 1863 hodzie,

pastanawiŭ:

I.

1. dnia 25 sakawika s. h. — u dzień Abwieščańnia Niezaležnaści Biełaruskaj Narodnaj Respubliki — naładzić adpawiednuju ŭračystaść dziela spałučanaha adświatkawańnia hetych dwuch biełaruskich narodnych jubilejaŭ: — 15 tych uhodkaŭ Abwieščańnia Niezaležnaści Biełaruskaj Narodnaj Respubliki i 70 tych uhodkaŭ biełaruskaje presy;

2. źwiarnucca da ŭsiaho biełaruskaha niezależna-arhanizawanaha hramadzianstwa z zaklikam supolnaha adświatkawańnia hetych dwuch jubilejaŭ.

Wykanańnie hetych pastanowaŭ daručajecca Prezydyjumu Kamitetu.

Dziela paŭniejšaha pryhatawańnia najšyrejšych kruhoŭ biełaruskaha hramadzianstwa da światkawańnia hetych jubilejaŭ, pastanoŭlena wydać adpawiednuju adozwu.

II.

Ahulny Schod B. N. K-tu pryniaŭ da wiedama dakład pasła Jaremiča ab prajektach zakonaŭ ab samaŭradach i ab ahraničeńni aŭtanomii wyšejšych škoł.

Biaručy pad uwahu, što prajekt zakonu ab samaŭradach faktyčna pazbaŭlaje narodnyja mienšaści pad Polščaj, a ŭ tym liku i Narod biełaruski samych elementarnych asnowaŭ krajowa-hramadzkaha samaŭradawańnia, a prajekt zakonu ab ahraničeńni aŭtanomii wyšejšych škoł tarmozić narmalnaje hramadzkaje raźwiccio i biełaruskaj studenskaj moładzi — darastajučaj intelihiencyi, — Ahulny Schod B. N. K-tu ŭ Wilni wyražaje suproć hetych zakonaprajektaŭ swoj pratest, załažeńnie jakoha daručajecca Prezydyjumu K-tu.

Damahańni Biełarusaŭ

na pasiedžańni Św. Synodu Prawasłaŭnaj Carkwy ŭ Polščy.

Dnia 17 m. m. Św. Synod aŭtokefalnaj prawasłaŭnaj Carkwy ŭ Polščy na pasiedžańni ŭ Waršawie razhladaŭ damahańni prawasłaŭnych Biełarusaŭ Zach. Biełarusi, padanyja ŭ memoryjałach Mitrapalitu Dzianisu ab uwiadzieńni ŭ relihijna carkoŭnym žyćci: — u propawiedziach i nawučańni relihii na biełaruskich ziemlach biełaruskaj mowy, jak mowy rodnaj absalutnaj bolšaści miran. Ab hetym waršaŭskaja carkoŭnaja hazeta „Слово" padaje nastupnyja infarmacyi:

„Św. Synod, na pasiedžańni 17 ha lutaha s. h., razhladaŭ dakład Błažeńniejšaha Mitrapalita Dzianisa ab tym, što za apošnija miesiacy J. Bł. byŭ prysłany ceły rad dakładaŭ i zajawaŭ ad roznych hramadzkich biełaruskich arhanizacyjaŭ m. Wilni, z pažadańniami u pytańniach carkoŭnaha žyćcia. Niekatoryja z hetych memorjałaŭ byli sastaŭleny u wielmi rezkich, i, časam, susim niedapuščimych wyražeńniach. Razhledziŭšy źmiest hetych zajawaŭ, św. Synod pastanawiŭ:

1) Просить Блаженнѣйшаго Митрополита Діонисія дать отвѣтъ на обращенные къ Его Блаженству меморіалы сообразно мнѣнію, установленному въ этомъ вопросѣ Св. Синодомъ; 2) Поручить Виленскому Епархіальному Начальству представить Св. Синоду свои соображенія о практическомъ осуществленіи тѣхъ изъ заявленныхъ пожеланій, которыя признаются имъ подлежащими удовлетворенію; 3) Поручить сему Начальству принять зависящія мѣры церковнаго внушенія къ прекращенію подобныхъ, вышеописанныхъ, недопустимыхъ выступленій со стороны представителей бѣлорусской общественности гор. Вильны, а, въ случаѣ неуспѣшности сихъ мѣръ, войти съ представленіемъ въ Св. Синодъ о примѣненіи къ особо упорствующимъ болѣе суровыхъ средствъ, вплоть до крайнихъ прещеній."

Słowam, usia heta sprawa apynułasia ŭ rukach Wilenskaha archijepiskapa Chwiadosa, adnosiny katoraha da Biełarusaŭ raŭniajucca adnosinam da biełaruskaha narodu arcyb. Jałbžykoŭskaha.

Jak bačym, los Biełarusaŭ u relihijnym žyćci, jak katalikoŭ, tak i prawasłaŭnych — adnolkawy. Biełarusy-kataliki musiać słuchać słowa Božaje ŭ niezrazumiełaj mowie polskaj, a Biełarusy prawasłaŭnyja — taksama ŭ čužackaj mowie rasiejskaj. I dakul ža heta tak budzie?

Cikawa, jak budzie arch. Chwiados „внушать" tych Biełarusaŭ, što ŭ „rezkaj" formie damahalisia ad carkoŭnych uładaŭ słowa Božaha ŭ rodnaj mowie? A jašče bolšaja cikawaść, čamu Św. Synod nie paprabawaŭ „внушать" arch. Chwiadosa zatoje, što ŭ jahonaj jeparchii nawučajuć Biełarusaŭ praŭdy Božaj nie pabiełarusku, a parasiejsku? *p—k.*

Z biełaruskaha žyćcia.

Ahulny Schod Biełaruskaha Nacyjanal naha Kamitetu ŭ Wilni adbyŭsia ŭ minuluju niadzielu dnia 5 h. m. Na paradku dnia byli miž inš.: sprawa światkawańnia 15 tych uhodkaŭ Abwieščańnia Niezaležnaści Biełarusi (25.III 1918—25.III 1933) i 70 tych uhodkaŭ biełaruskaj presy („Mužyckaja Praŭda", 1863—1933) i sprawa pratestu suproć zakonaprajektaŭ ab samaŭradach i ab ahraničeńni aŭtanomii wyšejšych škoł. — Adpawiednyja rezalucyi, pryniatyja ŭ zakranutych sprawach, padajem na bačynach siańniašniaj „Biel. Krynicy".

Ahulny Schod Wilenskaha Addziełu Biełaruskaha Instytutu Haspadarki i Kultury adbyŭsia ŭ min. niadzielu 5 h m. — Paśla dakładu ab pracy prezydyjumu za min. hod, prezydyjumu hetamu pryznana absulutoryja. U nowawybrany prezydyjum uwajšli: hram J. Malecki — staršynia i hram. hram. inž. Klimowič, M. Piecіukiewič, J. Najdziuk i A. Jacyna — siabry ŭradu.

Z Polščy.

Z Senatu. Parlamentarnaj pracaj u Polščy ciapier wielmi mała cikawiacca šyrejšyja palityčnyja kruhi. I sapraŭdy jana ciapier nia cikawaja. Uradawaja bolšaść — B.B., nia prysłuchoŭwajučysia hołasu apazycyi, uradawyja zakonaprajekty prymaje, paćwiardžaje i hetak wypuskaje zakony pa dumcy ŭradu, jak blinki z haračaj skwarady, nie zadumywajučysia, ci jany buduć dobryja i prydatnyja.

Senat užo pryniaŭ dziaržaŭny biudžet z małoj papraŭkaj, jaki pojdzie jašče raz u Sojm, kab apošni zhadziŭsia z papraŭkaj. Razhladaje ciapier zakon ab ahraničeńni aŭtonomii uniwersytetaŭ, jaki narabiŭ hetulki šumu wa ŭsiej Polščy i zakon ab samaŭradach, jaki pazbaŭlaje narodnyja mienšaści, u tym liku i Biełarusaŭ, nawat padstawaŭ krajowaha samaŭradu. Ab tym, što Senat hety zakonaprajekt źmienić na lepšaje dla narodnych mienšaściaŭ, dyk i dumać nia prychodzicca, bo i ŭ Senacie taksama ŭradawaja bolšaść — B.B.

J. Bylina.

MACIEJ. (7)

ČAŚĆ II.

I.

Woś tolki heta Piotr skazaŭ,
Maciej pačuŭ, što jon zapaŭ
Ŭ jakiści strašny, ciomny kruh,
Až zaniało jamu i duch.
Jon doŭha tak u im lacieŭ,
Až čuć sa strachu nie samleŭ
I apynuŭsia nakaniec
Ŭ jakimści ciomnym kalidory.
A tam spatkaŭ jaho chłapiec,
Pawioŭ Macieja hdzieści skora,
Žalezny bramy admykaje,
Jakijaś dziŭnyja waroty.
Ŭ cišy stučać jahony boty.
Maciej ničoha nia pytaje,
Widać adnak—strana zakląta.
A heta wo, jakaja krata?
Nu što za dziŭna zbudawana:
Usia z kaściej ludzkich składana,
Słupy stajać usie z hałoŭ,
A kraty z žebraŭ i z haleni.
Maciej upaŭšy na kaleni,
Až płakać byŭ užo hatoŭ.
Chłapčuk toj šturchnuŭ: „Ustań, Maciej!
Išci nam treba jšče dalej."
Ustaŭ Maciej — nia hnucca nohi,
Z wialikaj jon išoŭ trywohaj
Praz tuju bramu, što z kaściej.
Ŭ wiarchu napisana na jej,
Što kości roznaju paroju
Sabrany tych, što pali ŭ boju
Swajej ajčyny ŭ abaronie,
Praz cełу wieki,da siahońnia
I što žyćcio swajo dali
Dla sprawy rodnaje ziamli:
Hnili u turmach dla Ajčyny,
Ciapier čakajuć tej hadziny,
Kali uskresić Boh z mahiły,
Kab znoŭ słužyć Ajčynie miłaj.
Hladzić Maciej, kruhom ściana
Z takich kaściej usia jana,
Kanca jaje nia bačyć woka,
Išła jana kudyś daloka
Ŭ adnu, druhuju staranu,
Nu chto-b tam źmieryŭ tu ścianu?
Była jana, widać, biaz miery,
Što trudna dać tamu i wiery:
Ajčyna mieła šmat synoŭ,
Što kožny ŭsio addać hatoŭ,
Kab ratawać jaje ad zhuby,
Bo nad žyćcio byŭ kraj swoj luby.
Maciej nia znaje, chto jany,
Z jakoj pachodziać starany?
A hdzie ich dušy,—chto-ž zhadaje?
Maciej idzie i razwažaje.
Pytać nia śmieje jon chłapca,
Čakaje ŭsio chadni kanca.
A kruhawid taki panury,
Jakajaś dziŭnaja natura:
Zwisaje nizka z nieba chmara,
Zdajecca doždž wot pojdzie zara,
Jak ŭwosień ŭ šeruju hadzinu.
Nijakaj tam niama raśliny,
Maciej nia bačyć na't i sonca,
Tuman usio, jak wałakonca,
Jak dymam niejkim razściłaŭsia.
A świet uwieś byŭ ćmiany.
„Moj prawadnik — chłapiec pahany,
Mianie wiadzieć hdzieś da čarciej," —
Padumaŭ biedny naš Maciej
I tut pacichu pražahnaŭsia.
Bo što rabić—i sam nia znaŭ,
Za chłopcam dalej jon šahaŭ
Ŭ krainu śmierci, niažyćcia,
Ŭ krainu sumu, zabyćcia...
Ŭžo doŭha jšli tak ściažynoju
Nie hawaryli miž saboju.
Chłapčuk, paŭsiom widać, śpiašyŭ,
Maciej za im išoŭ čuć žyŭ.
Takaja sumnaja daroha:
Kruhom tam nia widać nikoha.
Maciej naš wočy ŭ dal upior,
Čarnieje štości — moža bor?
A moža tam jaka budowa?
A mo' jaho prypynak nowy?
Maciej u im zabiłaś serca.
Až wot jany stajać pry rečcy.
A dziŭna rečka — nia pływieć,
Wada ŭsia čorna ŭ joj i ćmiana,
A rečka prosta, mo' kapana.
Chłapčuk kryčyć, kahoś zawieć.
Nad rečkaj zaraz most źjawiŭsia:
Z hary adkulści jon spuściŭsia.
Prajšli praz most, dalej bałota,
A Macieja biareć achwota
U toha chłopca zapytacca,
Kudy ciapier jaho prywioŭ?
Nia śmieŭ adnak-ža adazwacca.
Jaho spužaŭ wialiki roŭ
Uwieś napoŭnieny wužami.
Pa kładcy wuzkaj čuć prajšoŭ.
„A što-ž tut heta pierad nami?"
Hladzić,—wializarny akop.
Prajšli jaho; za im iznoŭ
Taki z wužami strašny roŭ.
Maciej piasku u šapku zhrob,
Dawaj jon ciorci henu kładku, (d. b.)

Zbožža daražeje. Na polskich rynkach apošnimi časami pačało daražeć zbožža. U niekatorych miajscoch uzdaražeła jano na paławinu. Zwyžku henuju tłumačać tym, što pačaŭsia masawy zakup zbožža dla armii.

Nowyja bankroctwy ŭ Łodzi. Apošnimi časami mnohija fabryčnyja i handlowyja pradpryjemstwy ŭ Łodzi, z pryčyny wialikaha deficytu, abwieścili praz sud adsročku wypłaty swaich daŭhoŭ.

Z zahranicy.

Parlamentarnyja wybary ŭ Niamieččynie. U niadzielu 5 h. m. u Niamieččynie adbylisia wybary ŭ Rajchstag i ŭ Pruski Sojm. U hetych wybarach pieramahła partyja Hitlera— narodnyja socyjalisty. Zacikaŭleńnie ŭ wybarach siarod wyborščykaŭ było wialikaje — u niekatorych miajscooch hałasawała 95 procantaŭ usich wybarščykaŭ.

Nowawybrany Rajchstag pradstaŭlajecca hetak: Narodnyja socyjalisty (hitleroŭcy)—288 mandataŭ, Socyjał demokraty i dziaržaŭnaja partyja — 125 mandataŭ, Niamieckija narodniki i Stahlhelm — 52, Centr — 75 Kamunisty — 81, Bawarskaja narodnaja partyja (kataliki) — 19, Niamieckaja narodnaja partyja, chryścijanskija socyjalisty i sialanskaja partyja — 7 mandataŭ. Ahułam Rajchstag ciapier składajecca z 647 pasłoŭ.

Ciapier u Rajchstagu Hitler, razam z nacyjanalistyčnaj prawicaj, jakaja mała ŭ čym roźnicca ad hitleroŭcaŭ, maje absalutnuju bolšaść. Heta abaznačaje, što Hitler pieramoh i što jon ciapier panam pałažeńnia ŭ Niamieččynie. Zdabyŭ Hitler taksama absalutnuju bolšaść i ŭ Pruskim Sojmie. Słowam, Niamieččyna ciapier u rukach Hitlera. Jakuju rol adyhraje ciapier hitleroŭskaja Niamieččyna ŭ mižnarodnaj palitycy, cikawić nia tolki nas, bo hetym cikawicca ŭsia Eŭropa.

Represii prociŭ kamunistaŭ i žydoŭ. Urad Hitlera i dalej tasuje wa ŭsiej Niamieččynie represii prociŭ kamunistaŭ i žydoŭ. Prad samymi wybarami i padčas wybaraŭ u parlamant kamunisty i žydy masawa ŭciakali z Niamieččyny zahranicu. Mnoha paŭciakała b. kamunistyčnych pasłoŭ Rajchstagu, jakija nia mieli nadziei, što projduć u parlamant. Ułady raźwiazali Centralny Žydoŭski Sajuz u Turyngii i zabaranili wydawać hazetu hetaha sajuzu.

Berlinskaja hrašowaja bursa (giełda) zareahawała zwyžkaj. Paśla wybaraŭ u Niamieččynie na Berlinskaj hrašowaj giełdzie pača li daražeć akcyi—zastaŭnyja papiery.

Nowawybrany prezydent Zł. Št. Paŭnoč. Ameryki Ruzwelt pry ŭładzie. Dnia 4 h. m. prezydent Ruzwelt abniaŭ uładu prezydenta Zł. Št. Paŭnočnaj Ameryki i adrazu ŭziaŭsia za haspadarawańnie. Nasampierš wydaŭ jon dekret, jakim zabaraniajecca wywaz zołata z Ameryki, a dziela hetaha zawiedziena ŭradawaja kantrola nad abarotam zołata ŭ Zł. St. Zabaroniena płacić zołatam zahraničnyja daŭhi i kłaści zołata ŭ zahraničnyja banki, a tak ža zabaroniena pierachoŭwać zołata i prywatnym asobam.

Tracina ŭsiaho zołata ŭ Amerycy. Finansawyja kruhi abličajuć, što Zł. Št. Ameryki majuć 4 300 miljonaŭ dalaraŭ zołata.

Nie zważajučy na heta, papiarowyja dalary na zahraničnych giełdach pačali raptoŭna tanieć, a załatyja dalary daražeć.

Japonska kitajskaja wajna. Japonskaje wojska zabiraje kitajskija prawincyi i załazić u hłyb Kitaju. Apošnimi časami japoncy zabrali stalicu kitajskaj prawincyi Že-che (Džehol). Na wulicach miesta razyhralisia zaŭziatyja bai. Kitajcy stralali ŭ japoncaŭ z wakon i strech. Japoncy ŭziali ŭ plen 18.000 kitajcaŭ, u hetym liku i niekalki hienerałaŭ. Ciapier japoncy wyhaniajuć niedabitki kitajskaj armii z Že-che. U Pekinie (administracyjna staličny horad Kitaju) bajacca japonskaj pawietranaj ataki.

U S.S.R.R. kamunisty prawodziać kolektywizacyju i ŭwaružajucca. Na kanhresie kałhaśnikaŭ udarnikaŭ, jaki adbyŭsia ŭ paławinie lutaha ŭ Maskwie, Stalin skazaŭ pramowu, u jakoj zajawiŭ: — kolektywizacyja ziemlarobstwa była namiečana ŭ paru kastryčnikawaj rewalucyi, ale raźwiłasia jana tolki ŭ apošnija časy. U nas uže niama prywatnaj ułasnaści ziamli, ciapierašnija prywatnyja haspadarki zaŭtra buduć u kołhasach. U kołhasy prywatnyja ŭłaśniki ziamli pawinny prymacca pa wybaru. Užo bolš 20 miljonaŭ sialan znachodziacca ŭ kolektywach; „kułakoŭ“ my razhramili Ciapier treba ŭparadkawać ziemlarobskuju haspadarku ŭ kołhasach.

D a n a s p i š u ć.

JOŚĆ JAŠČE CIOMNYJA SIALANIE.

Piatryčki, Budsłaŭskaj hm., Wialejskaha paw. Jość jašče ciomnyja sialanie i ŭ nas i jany ŭsie naležać da polskaha „kułka rolničaha,“ jakim u nas apiakujecca pan abšarnik Akuška razam z wučycielkaj polskaj škoły ŭ našaj wioscy.

Adnojčy ŭ Piatryčki trapiła „Biełaruskaja Krynica“. Sielanin, pračytaŭšy, ŭściešyŭsia i panios u susiedniuju chatu, dzie byli sabraŭšysia susiedzi i „chłopali“ ab stoł kartami, — kab pračytać jaje i im. Pačaŭ čytać, a prysutnyja z zacikaŭleńniem—słuchać. U hetym časie dwuch siabraŭ Akuškawaha „kułka rolničaha“ pa palicejsku adazwalisia da čytajučaha „Krynicu“ susieda z sławami:—„chto daŭ dazwoł čytać biełaruskuju hazetu“? Kali čytač pačaŭ tłumačyć, što na čytańnie hazet dazwołu ad nijakaj ŭłady nie patreba, to „rolničyja kułkowičy“ ŭsioroŭna nie pawieryli i dakazwali, što čytać pabiełarusku treba mieć pazwaleńnie.

O Boža! Kali-ž zhinie ŭ nas ciemra. Dakul hetyja ludzi buduć fihurawać u zapisach biazčynnych panskich „kułkach“, jak u Čyčykawa miortwyja dušy?

Braty susiedzi—świedamyja i dziejnyja biełaruskija adzinki! dajcie nam krychu światła — prysyłajcie nam hazet, knižak, a to našy sialanie ŭ panskim „kułku“ zusim spleśniajuć.

S u s i e d.

DOBRY PRYKŁAD.

Budsłaŭ, Wialejskaha paw. Miajscowy hurtor Biełaruskaha Instytutu Haspadarki i Kultury, pry pomačy moładzi z w. Zadubienia i Karanišač. Krywickaje hm, zładziŭ u Budsławie dnia 26.II s. h. biełaruskaje pradstaŭleńnie. Na pradstaŭleńni było šmat prysutnych. Artysty-amatary wykanali swaje roli zusim dobra, asabliwuju ŭwahu zwaročwaŭ K. Hryškiewič. Uwieś dachod ad pradstaŭleńnia addany na kulturnyja mety Budsłaŭskaha hurtka Bieł. Inst. Hasp. i Kultury. U Zadubieni byŭ hurtok T. B. Š., jaki adnak polskija administracyjnyja ŭłady źlikwidawali. Moładź Zadubienia i Karanišač ihrajučaja na scenie prybyŭšy za 10 wiorst admowiłasia nawat uziać z kasy pradstaŭleńnia niekalki załatowak na wiačeru i pasiłkawałasia chlebam pryniesienym u torbaččy z chaty.

Heta achwiarnaja praca i aščadnaść hramadzkaha, na kulturnyja mety praznačanaha hroša, pawinien być prykładam dla kožnaj arhanizacyi i dla kožnaha Biełarusa paasobku.

P r y s u t n y.

KRYCHU AB ŽYĆCI Ŭ NAS.

Łapaciči i Hajniniec, Baranawickaha paw. U nas ks. Dambroŭski zarhanizawaŭ polskuju placoŭku „Stowažyšenie młodzieży polskiej“, jakaja polskimi ksiandzami nazywajecca „katalickaja akcyja“. Centram hetaj placoŭki ŭ nas staŭ sia panski pałac u dware Sawejkach, jaki maje 75 kamorak i wyhodnuju zalu dla tancaŭ.

U daŭnyja časy naš Miadźwiedzicki probašč ks. Harasimowič, padčas budowy kaścioła, źwiarnuŭsia da ŭłaśnika dwara Sawejki, kab štoś achwiarawaŭ na budowu kaścioła, ale ničoha nie dastaŭ. Tady my pačuli z ambony słowy: „u Sawejkach budzie budawacca pałac na 75 kwater, a buduć tam žyć kažany.“ Spraŭdzilisia hetyja słowy. Siańnia tam swajawolić „piastun—kažan“ —swajawolać tam tyja našy dziaŭčatki, što nia słuchajuć baćkoŭ. Pakazwajuć tam na scenie „čyrwonaskurnaha Indyjanina“ pahryzienaha kažanami i abmazanaha krywioj.

Jość u nas i poskaja škoła. Dzieci ŭ škole dzielacca na „swaich“ i „čužych“. U wyniku hetaha adbywajucca swarki i bojki. Kiraŭnik škoły zajmajecca haspadarčymi sprawami Pastawiŭ, jak kažuć, „wiaroŭku“ i pierahaniaje małako. Załažyŭ, kažuć, i parykmachierskuju, dy biare pa 10 hrašoŭ za astryžeńnie haławy. Ks. prefekt hnie biełaruskich dziaciej da polščyny.

Ksiandzu radzim pierastać nahinać biełaruskich dziaciej da polščyny, a baćkom radzim zarhanizawać baćkaŭski kamitet pry škole i školnikaŭ uziać pad swaju apieku. T u t e j š y.

TRYMAJMASIA RODNYCH ZWYČAJAŬ I ŬSIAHO RODNAHA!

Aksiutawa, Brasłaŭskaha paw. U našaj wioscy jość polskaja škoła, pry jakoj wučyciel Chawanski zasnawaŭ polskuju placoŭku— „Koło młodzieży wiejskiej“. Tyja chłopcy, katoryja byli zapisaŭšysia ŭ heta „koła“, kudy tolki schodziać, dyk nazaŭtra i pryjedzie palicyja śpisać pratakoł „o zakłucenie spokoju“. Sam „prezes“ hetaha „koła,“ dyk i zusim žywieć pawodle „zachodniaj kultury“ — ślubu ŭ žanimstwie nie patrabuje.

Darahaja moładź! Stydna hetak rabić i nia možna prajmacca takoj „kulturaj“. Nia treba słuchać prybłudaŭ! Čytajcie swaje rodnyja knižki i hazety i starajciesia žyć pawodle swaich rodnych zwyčajaŭ biełaruskich.

J a n u k P a d a w a ł k a.

NIE DAJMASIA ŹWIAŚCI NA BIEZDAROŽŽA.

Opsa Brasłaŭskaha paw. — Jość u našaj parachwii polski ksiondz, jaki, jak i mnoha inšych, wialiki polski „patryjota“. Woś-ža pačaŭ jon staracca załažyć u našym miastečku „Stowažyšenie młodzieży Polskiej“ i chočačy jak—niebudź pryciahnuć da siabie moładź, abiacaŭ „załatyja hory“. Adnak, kali hetaje „Stowažyšenie“ dziakujučy niaświedamaści našaje moładzi, paŭstała, usie abiacanki i astalisia abiacankami. Ničoha dobraha jano nam nie dało i nie daje. Moładź našu dawodziać da rozumu i jana pačynaje stul uciakać. Astajecca adno pažadać, kab usia moładź naša paznała praŭdu i zrazumieła, što dla jaje nia miejsca ŭ čužoj polskaj arhanizacyi, a što abawiazkam jaje jość arhanizawać hurtki swaje biełaruskija kulturna-praświetnaje arhanizacyi B.I.H.iK. i tam pracawać dla ahulnaha i swajho ŭłasnaha dabra.

Tolki praz rodnuju arhanizacyju patrapim my zdabyć sabie lepšuju dolu.

O p s a ŭ s k i.

Na hetym kanhresie staršynia nar.-kamisaraŭ Mołataŭ skazaŭ, što niezważajučy na ŭsialakija dahawory ab nienapadańni z susiednimi i dalejšymi dziaržawami, SSRR. usio ž taki musić zbroicca, bo na Zachodzie jość awanturniki, jakija zaŭsiady mohuć pačać wajnu. Dziela hetaha, kazaŭ Mołataŭ, usia kraina SSRR. musić być napružana i pracawać, kab mieć wialikuju siłu.

Z kraju.

Karaj śmieci śpiešny sud u Baranawičach pakaraŭ dnia 7-ha h. m. Jazepa Šymčuka i J. Šachnucia —winoŭnikaŭ zabojstwa Lesika.

Kat Braun dnia 8-ha h. m. u Baranawičach pakaranych pawiesiŭ.

Z Wilni.

Palityčnaja spekulacyja pad płaščom nawuki. 15 hadoŭ tamu nazad, wiedamy i zasłužany prad Biełaruskim Narodam, siahońnia niabożčyk užo, Iwan Łuckiewič, dziela pašyreńnia i pahłybleńnia siarod Biełarusaŭ nawuki, zasnawaŭ u Wilni „Biełaruskaje Nawukowaje T-wa“. Pa śmierci zakładčyka hetaha T-wa — Iwana Łuckiewiča, za jaho spadčynu ŭziaŭsia rodny brat niabożčyka — wiedamy palitykan „białorusin-polak“ Antoni Łuckiewič. Hety pan, zajmajučysia palitykaj, trymaŭsia i trymajecca biezpadstaŭna wialikaj spadčyny moralnaha aŭtorytetu hramadzka-nawukowaha dziejača Iwana Łuckiewiča i im usiudy zasłaniajecca. U swaim škodnym „sporcie“ nie pakinuŭ Antoni Łuckiewič i „Biełaruskaha Nawukowaha T-wa“: — dzie byŭ Antoni Łuckiewič, tam było i henaje T-wa. Wierchawadziŭ kaliś Antoni Łuckiewič u Biełaruskim Nacyjanalnym Kamitecie — było tam i „Biełaruskaje Nawukowaje T-wa“. Pazbyŭsia Bieł. Nac. K t Antonawaj kamandy — nia stała tam i „Bieł. Nawukowaha T-wa“. Zasnawaŭsia „Centrasajuz“, dzie Antoni pačaŭ wierchawodzić,— było tam i „Bieł Nawuk. T-wa“, a jak „Centrasajuz“ zbankrutawaŭ, dyk tady „Bieł. Nawuk. T-wa“. — „apolityčnaje“. Ciapier, astaŭsia tolki šyld „Biełaruskaha Nawukowaha T-wa“, bo Antoni Łuckiewič nosiačy jaho, jak kot sała, ad adnaje palityčnaje orjentacyi da druhoj, wytras z jaho ŭsio duchowaje nutro, jakoje pawinna było łučyć usich biełaruskich kulturnych i nawukowych dziejačoŭ.

Ab usim hetym Biełarusy wiedajuć daŭno i dziela hetaha „pracaj“ T-wa nia cikawiacca. Nia wiedali ab hetym, jak widać, niekatoryja wilenskija palaki, bo paśla adświatkawańnia 15-ych uhodkaŭ „Bieł. Nawuk. T-wa“ 5 h. m. u zali biełaruskaj filii dziaržaŭnaj himnazii im. Słowackaha, pajawiłasia dziŭnaha źmiestu sprawazdača z hetaj „uračystaści“ ŭ wilenskaj polskaj hazecie „Słowo“, jakaja kampramituje, świedama ci niaświedama, ahułam Biełarusaŭ.

Dziela hetaha woś i wyjaśniajem, što za „Bieł. Nawukowaje T-wa“, u katoraje aprača „prezesa“ i jahonaj mikrokampanii nichto z Biełarusaŭ siahońnia nie ŭwachodzić, biełaruskaje hramadzianstwa nie niasieć najmienšaj adkaznaści.

Zaznačyć pry hetym musim, što na miejsca zaniapaŭšaha „Bieł. Nawukowaha T-wa“ paŭstała i pracuje T-wa Biełarusawiedy. — Dyk i niama čaho dziwicca polskaj hazecie „Słowo“. što na jubilej 15-tych uhodkaŭ wytrasienaha „Bieł Naukowaha T-wa“ pryšło tolki da 30 „siabroŭ“ hetaha T-wa wiekam ad 15 da 18 hadoŭ.

p—k.

Nr.5. STUDENSKAJA TRYBUNA 12.III.1933.

Niezaležnaść.

(Da ŭhodkaŭ abvieščańnia dziaržaŭnaje Niezaležnaści Biełarusi)

Historyja čałaviectva i jaho imknieńniaŭ śviedčyć ab adnym, charakterystyčnym dla ŭsich časoŭ, źjaviščy: ab vyzvaleńni ducha čałaviečaha z putaŭ niavoli. Hetaje vyzvaleńnie ducha my dahledzim i ŭ historyi pausobnych narodaŭ. Na dolu kožnaha narodu vypała pravieści henaje vyzvaleńnie, kab paśla mahčy paŭniej dać z siabie pełny lik nieśmiarotnych vartaściaŭ u ahulna-ludzkuju skarbnicu. Čym henych vartaściaŭ dadzieny narod złožyć bolej čymsia inšyja, tym ličycca jon dužejšym ŭ značeńni razmachu volnaha ducha. Skažaŭ ja — volnaha ducha, bo tolki tady rodziacca sapraŭdnyja vartaści, kali duch heny volny. A heta-ž mahčyma asiahnuć tolki tady, kali dadzieny narod žyvie svaim sobskim, niezaležnym dziaržaŭnym žyćciom. Tolki pry hetym pieršym i apošnim varunku narod zmoža z svajho nutra vykrasać tyja niespažytyja skarby, tuju moc i vielič ducha, jakija ŭ sabie maje. Inakš kažučy, dziaržaŭnaja niezaležnaść narodu jość varunkam niezaležnaści jaŭnaha ducha i varunkam najbolšaha ŭkładu jahonych duchovych vartaściaŭ u skarbnicu ahulnaludzkuju.

S. S.

Za relihijnaje vyzvaleńnie.

Mnoha havorać Biełarusy ab nienarmalnym relihijnym žyćci na Biełarusi, ale kiraŭniki relihijnych ustanovaŭ nia chočać prysłuchacca da ich hołasu i źmianić svajej dziejnaści. Naadvarot, pad asłonaj relihii, ad niekalki viakoŭ viaduć našu nacyju da zhuby Quo usque tandem?!...

Dzieła hetaha my pavinny źmianić taktyku, zastasavać siłu bolš praktyčnuju, a jakaja znachodzicca ŭ našych rukach: prystupić da aktyŭnaj abarony ad vynaradaŭleńnia našaha narodu praz relihiju. Nie vystupajem tut suproć relihii-navuki Chrystovaj, ani suproć navuki Kaścioła-Carkvy, pavodle jakoj kožny narod maje prava słuchać słova Božaje ŭ rodnaj movie, ale vystupajem suproć šovinizmu susiednich nacyjaŭ, jakija praz relihiju škodziać pryrodnamu žyćciu Biełarusaŭ. Žyviom siańnia ŭ časoch demokratyzmu i nia miljony Biełarusaŭ dla tysiačy čužackaha duchavienstva, a naadvarot.

Na słavach nam pryznajuć racyju ŭsie, bo na't taki „polak katolik, jak vilenski arcybiskup Jałbžykoŭski, skazaŭ u apošnim svaim liście pastyrskim, što relihiju-uniju treba pamiž Biełarusami pašyrać pabiełarusku, ale heta tolki skazana, i to z prymusu, a toj-ža samy arcybiskup vysyłaje ksiandzoŭ Biełarusaŭ u polskija parafii, a nam nasyłaje polskich ksiandzoŭ-kapitanaŭ; movy biełaruskaj nia tolki nia vučać u Duchoŭnaj Seminaryi, ale na't u čytelni seminaryjnaj biełaruskich relihijnych časopisiaŭ niamašaka; dla cenzury biełaruskich drukaŭ arcybiskup vyznačaje cenzaraŭ, jakija nia znajuć pabiełarusku i druki henyja pieravažna adkidajuć; nie zvaročvaje toj ža arcyb. uvahi na prośby Biełarusaŭ, z mnohasotnymi podpisami, kab navuki ŭ kaściele adbyvalisia ŭ zrazumiełaj movie biełaruskaj; pazvalaje pa biełaruskich parafijach jeździć takomu ilhunu, jak ks. Barodziču. Padobna robić i biskup pinski Bukraba, jaki vykidaje z seminaryi zasłužanych prafesaraŭ ksiandzoŭ Biełarusaŭ i pravodzić paśla ich u seminaryi śledztva, ci nie narabili čaho „škodnaha".

Hodzi śmiajacca nad nami!

Kidaju klič, što kožny Biełarus, a pieradusim student, u imia hodnaści navuki Chrystovaj i dabra svajho narodu pavinien prystupić da aktyŭnych zmaharoŭ za pravy biełaruskaha narodu ŭ kaściele-carkvie. Pracu pieradusim treba razpačać ad siabie. Svoj plan dziejnaści mienš bolš pradstaŭlaju ŭ nastupnych deklaracyjnych punktach:

1. Damahacca, kab pamiž Biełarusami byŭ duchoŭnik Biełarus, abo duchoŭnik inšaj narodnaści, jaki dobra viedaje movu, razumie je dušu Biełarusaŭ i nie pracuje na ich niekaryść;

2. Damahacca dadatkovaha nabaženstva, a pieradusim navuk u kaściele ŭ movie biełaruskaj;

3. Nie pazvolić zachodzić u svaju chatu ksiandzu ŭ spravach relihijnych, aprača absłuhi sakramentami, kali jon nie havoryć z Biełarusami pabiełarusku;

4. Nia słuchać relihijnych navuk u čužoj movie, a čytać u toj čas biełaruski malitvienik, abo*zusim vyjści z kaścioła-carkvy;

5. Nia brać udziełu ŭ dadatkovych relihijnych nabaženstvach u čužoj movie;

6. Nie davać ksiandzom pracujučym na niekaryść biełaruskaha narodu nijakich afiar materjalnych.

Zaklikaju pry hetym i bratoŭ pravasłaŭnych, kab jany takož padobnyja vysnavy zrabili ŭ adnosinach da pravasłaŭnaha duchavienstva.

J. Malecki
stud. Medycyny U.S.B.

Što prynosić akademickaja ŭstava dla biełaruskaha studenstva?

Polskaje endeckaje studenstva vilenskaha universytetu (t. zv. „Vszechpolacy") pryncypova dzieła svaich eksterminacyjnych metaŭ nie pryznaje narodu biełaruskaha, jak takoha, a ŭvažaje Biełarusaŭ za składovuju, z mocnymi regjonalnymi afarboŭkami, častku polskaha narodu, na ŭzor Kašubaŭ, Mazuraŭ ci inšych polskich plamieńniaŭ. Apošnim časam u svaim orhanie „Ruch Młodych" drukavanym na staronkach „Dziennika Vilenskaha", pačało jano havaryć ab Biełarusach ahułam, a ab biełaruskim studenstvie ŭ asobnaści. U adnym z apošnich numaroŭ „Ruchu Mł."(Nr. 57 „Dz. Vil.") źjaviŭsia artykuł pad zahałoŭkam „Rzemyk białoruski kagańca oświaty", u jakim aŭtar — niechta H. M.- śćviardžajučy— i słušna — što padvyžšeńnie akademickich apłataŭ najbolš baluča adbiłosia na biełaruskaj stud. moładzi, jak dziacieј ubohaha sialanstva, dachodzić da vyvadu, što i novuju akademickuju ŭstavu, najbolš baluča adčuje hetaja-ž moładź, — pieradusim dzieła taho, što dziejniki administracyjnyja, jakija najbolš cikaviacca žyćciom biełaruskaj moładzi, dziakujučy hetaj ustavie „pójdą... po linji mechanicznych represyj" adnosna biel. moładzi.

Ahułam hety artykulik, choć i padychodzić da spravy biełaruskaj, jak zaŭsiody ŭ endekaŭ, z punktu hledžańnia polskaj „racji stanu", maje akcenty davoli sympatyčnyja i jak taki prosta źjaŭlajecca źjaviščam nienaturalnym u orhanie endeckaj moładzi.

Zabureńni na vyšejšych vučelniach.

U suviazi z novaj akademickaj ustavaj, nad jakoj ciapier abraduje parlament i jakaja ahraničvaje aŭtonomiju polskich vyšejšych školaŭ (universytetaŭ, akademijaŭ, politechnikaŭ), paŭstali na hetych apošnich zabureńni. Akademickaja moładź usich vyšejšych vučelniaŭ abvieściła strajk, jaki tryvaje ŭžo niekalki dzion.

Hetaja-ž moładź arhanizuje publičnyja pachody, kab zamanifestavać svajo varožaje stanovišča da novaj ustavy, arhanizuje protestacyjnyja viečy i t. p. U suviazi z hetym adbyvajucca aryšty i sudy nad studentami.

Dziakujučy takoj sytuacyi amal u vaŭsich vyšejšych školach vykłady i zaniatki spynieny.

Tydzień tamu ŭ Varšavie adbyłasia narada rektaraŭ usich akademickich vučelniaŭ, na jakoj adnahałosna pastanoŭlena — u suviazi z pryniaćciem u Sojmie i Senacie akademickaj ustavy,— zračysia z rektarskich stanovišča. Zhodna z hetaj pastanovaj, niekatoryja rektary (Hornaj Akademii ŭ Krakavie, universytetaŭ varšaŭskaha, lvoŭskaha, paznanskaha, krakaŭskaha i vilenskaha, a tak-ža Politechniki i Vyšejšaj Haspadarčaj škoły ŭ Varšavie) ŭ minułym tydni ŭžo padali adnosnym akademickim Senatam zajavy ab svaim zračeńni. Senaty zračeńniaŭ nie pryniali.

Rektary ŭsich vučelniaŭ majuć namier u najbližejšym časie vydać da moładzi adozvu, zaklikajučuju moładź da raspačaćcia vykładaŭ.

Chronika.

Śviata 15-tych uhodkaŭ abvieščańnia niezaležnaści Biełarusi sioleta Bieł Stud. Sajuz abchodzić: 1 ładziačy ŭ ramach Sajuzu dla svaich siabroŭ adpaviednuju ŭračystaść 24-ha h. m., i 2. ładziačy razam z Nacyjanalnym Kamitetam i Tavarystvam Bieł. Škoły dn. 25 sakavika ŭračysty abchod adnačasna i ŭhodkaŭ niezaležnaści i 70 tych uhodkaŭ biełaruskaje presy.

Lekcyja ŭ B. S. S. U najbližejšy aŭtorak, u pamieškańni Bieł. Stud. Sajuzu adbudziecca lekcyja, jakuju pračytaje Ks V. Hadleŭski na temu: „Značeńnie chryścijanstva ŭ hramadzkim žyćci" Pačatak a h 7-aj viečaram.

Vialikodnyja śviaty na U.S.B. raspačynajucca 20-ha h. m. i buduć tryvać da 24 krasavika

Jakija jany pasłušnyja! Na dzień 16.II s, h. sanacyjny „Legjon Młodych" zaprasiŭ studenskija arhanizacyi słavianskich mienšaściaŭ na U.S.B. na naradu ŭ sprawie arhanizavańnia supracoŭnictva i samapaznańnia studenstva słavianskich narodaŭ. Na naradu pryšli pradstaŭniki Biełaruskaha Stud. Sajuzu, Rasiejskaha Stud. Sajuzu, rasiejskaj K! Ruthenia i biełaruskaj sanacyjnaj karporacyi „Scorynii". Pradstaŭniki Bieł. Stud Sajuzu naahuł vykazalisia za takim supracoŭnictvam, zaznačajučy adnačasna, što nia bačać mahčymaści viaści takoje supracoŭnictva z polskim „Legjonem Młodych", jak arhanizacyjaj naležačaj da partyi, katoraja kirujučy Polskaj dziaržavaj, adnačasna niščyć usiakimi mahčymymi sposabami biełaruskuju kulturna-aświetnuju pracu, biełaruskaje školnictva. Pradstaŭniki rasiejskich studentaŭ pryncypova zhadžajučysia z dumkaj supracoŭnictva słavianskaha studenstva, ad kankretnaha adkazu, admovilisia. Tolki pradstaŭnik „pasłušnaj" „Scorinii" vykazaŭsia biez zaściaroh za supracoŭnictvam z „Legjonam" vyražajučy adnačasna achvotu ŭziacca za kankretnuju pracu...

Biełaruski Studenski Sajuz U.S.B u Vilni
ŭ niadzielu 12-ha h. m. u zali Biełaruskaje Filii Dziaržaŭnaje Him. im. J. Słavackaha
(Vostrabramskaja 9),
ładzić

Pradstaŭleńnie-Kancert

U prahramu ŭvachodzić nastupnaje:

1. „Na paetyckaj vyšyni" — kamedyja ŭ 2 ch aktach J Chworasta.
2. Cykl novych pieśniaŭ wykanaje Chor Bieł. Stud. Sajuzu pad kiraŭnictvam hram. R. Šyrmy.

Uvachod pa zaprosinach. Pačatak a hadz. 20.

Urad.

T-va Pryjacielaŭ Biełarusaviedy
pry U.S.B. u Vilni dnia 18 ha sakavika b.h. ładzić u zali Śniadeckich U. S. B.

Etnohrafičny Kancert

z nastupnaju prahramaju:

1. Lekcyja hr. R. ŠYRMY na temu: „Biełaruskaja Narodnaja Pieśnia";
2. CHOR Biełaruskaha Studenskaha Sajuzu pad kiraŭnictwam hr. R. ŠYRMY prapiaje nastupnyja cykli narodnych pieśniaŭ:

a) pieśni źviazanyja z paroju pracy na poli („juraŭskija", „kupalskija", „pieśni leta", „žniva", „dažynki", „vosień");
b) pieśni zimovyja i światočnyja („zapusnyja", „pilipaŭskija", „kaladki", „viaśnianki", „vałačobnyja");
c) pieśni viasielnyje;
d) pieśni bytavyja.

Pačatak a 19-j hadz. 30 minut.

Ceny biletaŭ: 2 zł., 1 zł., stud. 0,50 zł.

Urad T-va.

Redakcyjnaja Kalehija „Studenskaj Trybuny" — u składzie kal. kal.: M. Tatarynovičanka, J. Šutovič i J. Malecki
Sekretaryjat „Stud. Trybuny" čynny kožnuju niadzielu miž 11—12 hadz. pry vul. Ludvisarskaj 1—19.